

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Pannkakan, Forshaga kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610135 Pannkakan
Mittpunktskoordinat:	1371060 - 6612117
Totalareal:	114 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Området är utpekad enligt Habitatdirektivet.
Fastighet:	Forshaga kommun: Mölnbacka 1:11
Ägandeförhållanden:	Bergvik Skog AB

Beskrivning av området

På en ö i Klarälvens delta, mellan huvudfåran och sjön Lusten, ligger naturreservatet Pannkakan. De lägre delarna av ön (bl a Pannkakan) översvämmas regelbundet. Lövskogarna är av urskogskaraktär och innehåller en hög andel av döda och döende träd. Gråal är det dominerande trädslaget. Vegetationen är tät med busksnår (vinbär, druvfläder, hägg mm) och ormbunkväxter. På gråalarna växer humle. Insektslivet är rikt med mängder av stickmyggor sommartid. Hackspettar och andra hålbbyggande fågelarter har utmärkta förhållande i skogen, som även hyser många trastar, sångare, flugsnappare, mesar och finkar. Området har sedan 1970-talet regelbunden förekomst av den akut hotade vitryggiga hackspetten. Förutom ett rikt fågelliv hyser Pannkakan en intressant insektsfauna där speciellt skalbaggsfaunan är väldokumenterad.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)	
		Rapporterad	Nytt förslag
91E0	Alluviala lövskogar, som tidvis är översvämmade	75	

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Pannkakan är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för naturtypen *alluviala lövskogar* på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtypen i Pannkakans Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål*
Alluvial lövskog, som tidvis är översvämmade (91E0)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 75 ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> - Mängden död ved <i>Typiska arter</i>

*/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att den ingående naturtypen ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

91E0 Alluviala lövskogar, som tidvis är översvämmade

- Tidvisa översvämningar
- Alluviala avlagringar som vid lågvatten är väl dränerade
- Kontinuitet av lövträd, främst klibbal, gråal, björk och hägg, med en varierad åldersstruktur och gamla träd.
- Ingen påtaglig minskning av populationer hos de typiska arterna (t ex mindre hackspett). De typiska arterna reagerar relativt snabbt på naturtypiska hotfaktorer. Förekomsten av de typiska arterna utgör ett mått på naturtypens bevarandestatus.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Potentiella hot mot den utpekade naturtypen i Natura 2000-området Pannkakan:

91E0 Alluviala lövskogar, som tidvis är översvämmade

- Alla former av skogsbruk, i eller i anslutning till, utgör ett område ett hot mot gynnsam bevarandestatus.
- Större uttag av träd kan även skapa markförstöring, samt leda till uttorkning och konkurrensutsättning för många arter som är knutna till biotopen.
- Invandrande av gran.
- Uteblivna översvämningar.
- Markberedning, dikning och annat som förändrar hydrologin.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att naturtypen *alluviala lövskogar* uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus i Pannkakans Natura 2000-område.

Gällande regelverk 2006

- Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller 100 m från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen har möjlighet att utvidga strandskyddet till 300 m.
- Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura-2000-område.
- Pannkakan är skyddat som naturreservat.
- Åtgärdsprogram för vitryggig hackspett
- Riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § MB, utgör hela delen av Natura 2000-området.

Pannkakan är sedan 1983 skyddat som naturreservat. Gällande föreskrifter och skötselplan bedöms på ett fullgott sätt eliminera traditionell hotbild mot ingående naturtyp och art. Ytterligare bevarandeåtgärder bedöms ej vara nödvändiga i dagsläget. Intill Pannkakans naturreservat/Natura 2000-område ligger Natura 2000-området Ådrans älvskogar. Ådrans älvskogar kommer senast 2010 att skyddas som naturreservat (se bevarandeplan för SE0610225). Detta kommer att ske endera som ett helt nytt fristående naturreservat eller genom utvidgning av Pannkakans naturreservat. Skyddet av Ådrans älvskogar kommer att säkra förekomsten av ytterligare livsmiljö för den hotade vittriggiga hackspetten.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder

Pannkakans naturreservat utgör en värdekärna för den hotade vitryggiga hackspetten. Vitryggig hackspett är ett av våra mest specialiserade ryggradsdjur med krav på omfattande arealer lövträdsrika livsmiljöer med äldre lövträd och ett stort inslag av död och döende lövved. Den kraftiga tillbakagången av arten har orsakats av en motsvarande kraftigt minskning av lövträdsrika skogsmiljöer med en hög andel död och döende ved.

Den primära orsaken till artens snabba tillbakagång hänger således samman med det senaste århundradets storskaliga förändringar av skogslandskapet, huvudsakligen som en följd av hur skogsbruket bedrivits. Artens krav på livsmiljöerna står ofta i konflikt med skogsbrukets krav på lönsamma produktionsbestånd av barrträd.

I Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för vitryggig hackspett fokuseras på särskilt värdefulla trakter där områdesskydd (t ex reservatsbildning) kombineras med t ex riktad rådgivning om generell hänsyn i skogsbruket samt skötsel och restaurering för att långsiktigt öka lövandelen i skogslandskapet runt de områden som fortfarande hyser den vitryggiga hackspetten. Pannkakans Natura 2000-område är en viktig pusselbit i detta arbete.

Bevarandestatus idag

91E0 Alluviala lövskogar, som tidvis är översvämmade

Nationellt

Naturtypen *alluviala lövskogar* förekommer i hela landet, från Skåne till Norrbotten. I södra och mellersta Sverige är det dominerande trädslaget klibbal, men ask förekommer också rätt ofta. Längre norrut blir det mer gråal. Även om de alluviala lövskogarna finns utspridda över landet, så är arealerna ganska små. Naturvärdena kan trots detta vara höga. Bestånd utefter sjöar och vattendrag med naturlig och opåverkad vattenregim, t ex i anslutning till kvillbildningar i åar, är särskilt värdefulla. De största hoten utgörs av ändrad vattenregim och förändrad hydrologi.

Pannkakan

Pannkakan utgör ett representativt exempel på naturtypen *alluviala lövskogar*. Inom en radie på 2 km från Natura 2000-området Pannkakan finns även ett 20-tal andra lövskogsområden (sammanlagt 190 hektar) som till den största delen påverkas av översvämningar. De för naturtypen typiska arterna entita, stjärtmes, mindre hackspett och strutbräken har starka förekomster i lövskogarna runt Lusten och utmed Klarälvens strandskogar.

Bevarandestatusen bedöms i dagsläget vara gynnsam.

Uppföljning

För att bedöma ingående naturtyps bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras.

Nationellt uppföljningsprojekt är under utarbetande och komplettering kommer att ske då projektets riktlinjer och metoder är möjliga att tillämpa.

Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Ingående naturtyps utbredning (klart efter basinventeringen)

Referenser

Ehrenroth, B. & Schützer, J. 1996. *Värmländsk natur*

Mild, C. & Stighäll, M. 2005. *Åtgärdsprogram för vitryggig hackspett och dess livsmiljöer*. CM Digitaltryck AB 2005.

Naturvårdsverket. *Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledningar 91E0* - Uppdaterat: 2003-07-10

Naturvårdsverket. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000* - Version 4: 2004-05-07.